

STANOWISKO W SPRAWIE WNIOSKU O PRYZDZIAŁ BEZPŁATNYCH UPRAWNIENÍ DO EMISJI GAZÓW CIEPLARNIANYCH NA LATA 2013-2020 NA MODERNIZACJĘ WYTWARZANIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ

I. Streszczenie

a. Ogólna ocena wniosku o derogację

Zasadniczym celem wprowadzenia systemu aukcji w sektorze elektroenergetyki jest doprowadzenie do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w efektywny kosztowo sposób. Zgodnie z dyrektywą ETS niektóre państwa członkowskie – w tym Polska – mogą ubiegać się jednak o uzyskanie derogacji – czyli odstępstwa od systemu aukcji w latach 2013 - 2019. W takiej sytuacji elektrownie spełniające określone kryteria kupować będą na aukcjach tylko część uprawnień do emisji, zaś pozostałą część otrzymają za darmo.

Dyrektywa ETS wymaga od przedsiębiorstw, które staną się beneficjentami derogacji, zainwestowania kwot odpowiadających otrzymanym przez nie za darmo uprawnieniom w inwestycje w zakresie modernizacji i podnoszenia jakości infrastruktury oraz w czyste technologie. Inwestycje mają ponadto służyć zlikwidowaniu sytuacji, która sprawiała że dane państwo członkowskie zostało uprawnione do skorzystania z przyznania darmowych uprawnień jako wyjątku od zasady aukcji, a zatem w przypadku Polski dywersyfikacji źródeł energii i odchodzeniu od monokultury węglowej. Zobowiązania przedsiębiorstw mają być przedstawione w „krajowym planie inwestycyjnym”, który jest integralnym elementem wniosku derogacyjnego.

We wniosku o przyznanie derogacji, przygotowanym przez polski rząd, znalazły się instalacje nieuprawnione do aplikowania o przyznanie darmowych uprawnień gdyż nie spełniają one kryteriów określonych w prawie Unii Europejskiej. Są to te instalacje, dla których faktyczny proces inwestycyjny rozpoczął się po 31 grudnia 2008 roku, co uniemożliwia im aplikowanie o przyznanie darmowych uprawnień do emisji na podstawie art. 10c dyrektywy ETS.

Ponadto tzw. „krajowy plan inwestycyjny” w minimalnym tylko zakresie przewiduje inwestycje w autentyczne „zazielenianie” energetyki oraz inwestycje służące dywersyfikacji źródeł wytwarzania energii. Jednocześnie znalazły się w nim propozycje inwestycji w nowe moce węglowe, co jest sprzeczne z celami dyrektywy ETS oraz wytycznymi stosowania art. 10c Dyrektywy EU ETS.

Co więcej te same inwestycje w nowe moce węglowe znalazły się zarówno jako na liście instalacji ubiegających się o przydział bezpłatnych uprawnień, jak i na liście instalacji kompensacyjnych w krajowym planie inwestycyjnym. Z jednej strony przedsiębiorstwa energetyczne miałyby korzystać z bezpłatnych uprawnień, co w praktyce jest ich subsydiowaniem i uszczupla dochody budżetu państwa, a z drugiej

strony nie musiałyby wypełniać nałożonych na nie przez dyrektywę ETS zobowiązań do inwestycji w czyste źródła energii.

b. Ocena listy inwestycji ubiegających się o derogacje

Zgodnie z dyrektywą ETS *„państwa członkowskie mogą przydzielić przejściowo bezpłatne uprawnienia instalacjom wytwarzającym energię elektryczną, które funkcjonowały przed dniem 31 grudnia 2008 roku lub instalacjom wytwarzającym energię elektryczną, w przypadku których proces inwestycyjny faktycznie wszczęto do tego dnia”*.

Tymczasem we wniosku derogacyjnym znalazło się kilkanaście planowanych instalacji, które niezgodnie z polskim i z unijnym prawem zostały zakwalifikowane jako inwestycje faktycznie rozpoczęte przed dniem 31 grudnia 2008 roku. We wniosku nie przedstawiono żadnych dowodów na to, że ich proces inwestycyjny został wszczęty przed końcem 2008 roku. Z dostępnych publicznie danych wynika, że instalacje te nie otrzymały pozwolenia na budowę przed końcem 2008 roku a więc ich proces inwestycyjny nie mógł być do tego czasu rozpoczęty. Z tego powodu nie mogą one uzyskać bezpłatnych uprawnień. **c.**

Ocena krajowego planu inwestycyjnego

Dyrektywa ETS stanowi, że integralnym elementem wniosku aplikacyjnego jest *„krajowy plan przewidujący inwestycje w zakresie modernizacji i poprawy infrastruktury oraz czystych technologii. Plan ten przewiduje również dywersyfikację struktury energetycznej i źródeł dostaw na wielkość odpowiadającą w możliwym zakresie wartości rynkowej bezpłatnych uprawnień przydzielonych w odniesieniu do zamierzonych inwestycji”*.

Oznacza to, że przedsiębiorstwa, które otrzymają bezpłatne uprawnienia muszą zainwestować kwoty (odpowiadające wartości tych uprawnień) w modernizację energetyki i dywersyfikację źródeł wytwarzania energii. A więc powinny to być inwestycje, które z natury swojej *„zazieleniają”* energetykę, prowadzi do dywersyfikacji źródeł energii oraz w zdecydowany sposób prowadzą do redukcji emisji gazów cieplarnianych.

Tymczasem, krajowy plan inwestycyjny zawiera inwestycje w nowe moce węglowe. Jest sprzeczne w wymogiem umieszczenia w planie takich inwestycji, których realizacja prowadzić będzie do zlikwidowania sytuacji, która umożliwiła państwu członkowskiemu ubieganie się o derogację, tj. w przypadku Polski występowanie monokultury węglowej. W krajowym planie inwestycyjnym, poza inwestycjami w spalanie biomasy, nie ma inwestycji w OZE, znajduje się natomiast kilkanaście inwestycji w nowe moce węglowe, inwestycje w energetykę jądrową czy spalanie odpadów.

Taki kształt krajowego planu inwestycyjnego jest niedopuszczalny z następujących powodów:

1. W przeciwieństwie do wymagań dyrektywy ETS i wytycznych w sprawie stosowania art. 10c dyrektywy, krajowy plan inwestycyjny zawiera inwestycje, których realizacja nie przysłuży się do dywersyfikacji źródeł energii w Polsce. Realizacja umieszczonych na liście inwestycji w nowe moce węglowe służyłaby bowiem utrzymaniu zależności Polski od węgla.

2. Te same inwestycje traktowane są w krajowym planie inwestycyjnym jako beneficjenci bezpłatnych uprawnień, a zarazem jako inwestycje modernizacyjne, do których realizacji przedsiębiorstwa są zobowiązane z tytułu ich otrzymania. Przyjęcie tego planu oznaczałoby, że przedsiębiorstwa skorzystałyby z przywileju derogacji a jednocześnie byłyby zwolnione z obowiązku realizacji inwestycji w modernizację energetyki i poprawę infrastruktury zmierzające do znacznego obniżenia emisji. Tak przygotowany

krajowy plan inwestycyjny traktuje inwestycje w nowe elektrownie węglowe jako inwestycje w „czyste technologie” i „dywersyfikację źródeł”, w momencie gdy w Polsce ponad 94% energii pochodzi z węgla. Jest to sprzeczne z dyrektywą ETS i wytycznymi stosowania art. 10c dyrektywy ETS.

3. Jeśli krajowy plan inwestycyjny zostanie przyjęty, będzie dokumentem prawnie wiążącym i będzie musiał być sukcesywnie wdrażany. Przedsiębiorstwa będą musiały rozliczać się z jego realizacji przed rządem, a rząd przed Komisją Europejską. A zatem jest to dokument, który nieodwołalnie wyznaczy kierunek rozwoju polskiej energetyki na dziesiątki lat. 4. Krajowy plan inwestycyjny nie został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, choć zarówno z przepisów prawa polskiego, jak i unijnego wynika, że taka ocena powinna zostać przeprowadzona. Jest to konieczne, gdyż plan wyznaczy ramy dla realizacji dużej liczby inwestycji, które bezsprzecznie będą znacząco oddziaływać na środowisko.

II. Uwagi szczegółowe

1. Uwagi wstępne

Art. 10c dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE (dalej – „dyrektywa ETS”)¹ umożliwi państwom członkowskim, które spełniają pewne kryteria, przejściowe przydzielanie bezpłatnych uprawnień do emisji instalacjom wytwarzającym energię elektryczną. Poddany konsultacjom społecznym przez Ministerstwo Środowiska „Wniosek o przydział bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na lata 2013-2020 na modernizację wytwarzania energii elektrycznej”² stanowi wniosek, o którym mowa w art. 10c ust. 5 dyrektywy ETS (dalej – „wniosek derogacyjny”).

Należy na wstępie podkreślić, iż zasadą, która będzie obowiązywać od roku 2013 dla sektora wytwarzania energii elektrycznej, określoną w dyrektywie ETS jest przydzielanie uprawnień do emisji w ramach ich sprzedaży na aukcji. Art. 10c dyrektywy ETS wprowadza wyjątek od zasady aukcji. Zgodnie z orzecnictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyjątek ten należy interpretować zawężająco,³ bez naruszania ogólnego celu dyrektywy ETS, którym jest wspieranie redukcji emisji gazów cieplarnianych w sposób ekonomicznie i kosztowo efektywny.

W konsekwencji, wszelkie odstępstwa od zasady aukcji muszą być więc należycie rozważone i poddane dyskusji publicznej.

---

¹ Dyrektywa 2003/87 WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiającej system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniającej dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32), zmieniona przez dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. zmieniającą dyrektywę 2003/87/WE w celu usprawnienia i rozszerzenia wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. L 140/63 z 5.6.2009).

² http://www.mos.gov.pl/konsultacje_wniosek_bezplatne_uprawnienia_do_emisji/

³ Komunikat Komisji, Wytyczne w zakresie nieobowiązkowego stosowania art. 10c dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. C 99/9 z 31.3.2011), pkt 56.

2. Uwagi ogólne dotyczące wniosku derogacyjnego

Jak stanowi art. 10c dyrektywy EU ETS, w drodze odstępstwa od zasady aukcji, państwa członkowskie (w przypadku których spełnione zostały pewne warunki, w tym Polska), mogą przydzielić przejściowo bezpłatne uprawnienia do emisji gazów cieplarnianych:

- a) instalacjom wytwarzającym energię elektryczną, które funkcjonowały przed dniem 31 grudnia 2008 r. lub
- b) instalacjom wytwarzającym energię elektryczną, w przypadku których proces inwestycyjny faktycznie wszczęto do 31 grudnia 2008 r.

Należy zauważyć, iż wniosek derogacyjny to wniosek, który będzie składany do Komisji Europejskiej o wyrażenie zgody na udzielenie przez polski rząd bezpłatnych uprawnień na rzecz przedsiębiorstw energetycznych. Zgodnie z przepisami dyrektywy ETS to państwo członkowskie (tu: Polska) może, ale nie musi, po uprzedniej zgodzie Komisji Europejskiej, udzielić bezpłatnych uprawnień do emisji na rzecz znajdujących się na jego terytorium instalacji wytwarzania energii elektrycznej.⁴ Jak wyżej wskazano, udzielenie bezpłatnych uprawnień do emisji jest odstępstwem od zasady nabywania tych uprawnień w drodze aukcji, z której dochody stanowiąc będą środki publiczne i zasilać będą finanse publiczne. W konsekwencji udzielenie bezpłatnych uprawnień do emisji będzie zwolnieniem wybranych przedsiębiorstw energetycznych z ponoszenia ciężarów publicznych i tym samym uszczupli dochody państwa.

Przyznanie wybranym przedsiębiorstwom energetycznym bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ oznaczać też będzie subsydiowanie tych przedsiębiorstw ze środków publicznych. Według Komisji Europejskiej: „Przydzielanie bezpłatnych uprawnień do emisji wytwórcom energii elektrycznej oraz finansowanie odpowiadających inwestycji zgodnie z wymogami art. 10c dyrektywy 2003/87/WE zasadniczo obejmuje pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE”.⁵

Udzielanie pomocy publicznej na rzecz przedsiębiorstw energetycznych, jako odstępstwo od zasady niedopuszczalności pomocy, określonej w art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz odstępstwo od zasady „zanieczyszczający płaci”, ujętej w art. 191 ust. 2 TFUE, dopuszczalne jest wyłącznie z uwagi na szczególnie uzasadnione cele publiczne i przy spełnieniu szczegółowo określonych przepisów prawa.

Wyrażamy przekonanie, że zasadniczo należy odstąpić od subwencjonowania przedsiębiorstw energetycznych w drodze bezpłatnych uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Środki pochodzące z aukcji uprawnień do emisji powinny zaś zostać przeznaczone na modernizację elektroenergetyki, podnoszenie jakości infrastruktury i dywersyfikację źródeł wytwarzania energii w drodze istniejących mechanizmów udzielania pomocy, w tym w ramach odpowiednio dostosowanych mechanizmów subwencyjnych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska.

Uważamy za niedopuszczalne udzielanie bezpłatnych uprawnień do emisji dla instalacji wytwarzania energii elektrycznej, kwalifikowanych jako te – „w przypadku których proces inwestycyjny faktycznie wszczęto” do 31 grudnia 2008 r. - jeżeli nie istnieją niepodważalne dowody, iż prace budowlane na terenie danej instalacji rozpoczęto przed tą datą (na podstawie ostatecznego pozwolenia na budowę zgodnie z przepisami polskiego Prawa Budowlanego). Udzielenie bezpłatnych uprawnień do emisji dla nowych

---

⁴ Art. 10c ust. 1 i ust. 6 dyrektywy ETS.

⁵ Komunikat Komisji, Wytyczne w zakresie nieobowiązkowego stosowania art. 10c dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. C 99/9 z 31.3.2011), pkt 27.

instalacji węglowych, w przypadku których faktycznie nie wszczęto procesu inwestycyjnego, przed końcem 2008 r., byłoby nie tylko naruszeniem art. 10c dyrektywy ETS, ale także nieuzasadnionym subwencjonowaniem energetyki węglowej ze szkodą dla środowiska i interesu społecznego, polegającego na potrzebie dywersyfikacji źródeł wytwarzania energii.

Uznajemy za niedopuszczalne ujęcie we wniosku derogacyjnym tych samych instalacji wytwarzania energii jako beneficjentów bezpłatnych uprawnień do emisji (z uwagi na wszczęcie procesu inwestycyjnego przed 31 grudnia 2008 r.) i jednocześnie ujęcie ich w „krajowym planie inwestycyjnym” jako inwestycji kompensacyjnych, które mają być realizowane przez przedsiębiorstwa energetyczne w zamian za udzielenie im bezpłatnych uprawnień.

Takie działanie jest sprzeczne z głównym celem dyrektywy ETS, którym jest redukcja emisji gazów cieplarnianych. Tymczasem podwójne liczenie tych samych inwestycji z całą pewnością nie spowoduje redukcji emisji, zaś najprawdopodobniej przyniesie efekt odwrotny tj. będzie prowadzić do zwiększenia emisji z nowych bloków węglowych.

Realizacja umieszczonych na liście inwestycji w nowe moce węglowe służyłaby utrzymaniu zależności Polski od węgla i byłaby sprzeczna z wymaganiami realizacji inwestycji, które będą prowadzić do zmiany sytuacji, która w sytuacji danego państwa członkowskiego była podstawą do ubiegania się o przyznanie darmowych uprawnień, tj. w przypadku Polski monokultury węglowej.

Ponadto włączenie tych inwestycji w krajowy plan inwestycyjny jest sprzeczne z brzmieniem art. 10c dyrektywy ETS, według którego jako instalacje istniejące uprawnione do bezpłatnych uprawnień traktowane są te, w przypadku których proces inwestycyjny faktycznie wszczęto przed dniem 31 grudnia 2008 r.⁶, zaś w krajowym planie inwestycyjnym mogą się znaleźć wyłącznie instalacje podjęte od dnia 25 czerwca 2009 r.⁷

Co więcej, podwójne liczenie instalacji prowadzić będzie do przyznania spółkom energetycznym, inwestujących w nowe bloki węglowe, podwójnych korzyści kosztem środków publicznych. Po pierwsze w postaci zwolnienia ich z obowiązku płacenia za uprawnienia do emisji, a po drugie w postaci zwolnienia ich z obowiązku realizacji inwestycji kompensacyjnych prowadzących do redukcji emisji.

Zważywszy na fakt, że znacząca liczba podwójnie liczonych instalacji to nowe bloki węglowe, ekonomiczny sens wniosku derogacyjnego sprowadza się do intensywnego subsydiowania nowych elektrowni węglowych.

W takiej sytuacji realizacja krajowego planu inwestycyjnego nie przyniosła by pożądanych efektów, którymi zgodnie z dyrektywą powinny być modernizacja polskiej energetyki i dywersyfikacja źródeł energii, realizowana przede wszystkim poprzez inwestycje w odnawialne źródła energii.

W konsekwencji przyjęcie wniosku derogacyjnego i krajowego planu inwestycyjnego w obecnym kształcie spowoduje kontynuację uzależnienia polskiej gospodarki od energii wytwarzanej z węgla na okres funkcjonowania elektrowni węglowej, tj. następne kilkadziesiąt lat.

Poddany konsultacjom społecznym wniosek derogacyjny i stanowiący jego część krajowy plan inwestycyjny stoją w sprzeczności z interesem publicznym. Dokumenty te nie zmierzają do zapewnienia

---

⁶ Art. 10c ust. 1 dyrektywy ETS.

⁷ Art. 10c ust. 1 akapit 2 dyrektywy ETS.

bezpieczeństwa energetyczno-ekologicznego państwa, wbrew zapisom Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, która stanowi: „Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom” (art. 74 ust. 1). Bezpieczeństwo to powinno być oparte na dywersyfikacji źródeł energii, w tym w szczególności stopniowym odchodzeniu od węgla, rozwoju odnawialnych źródeł energii i zwiększaniu efektywności energetycznej.

3. Uwagi dotyczące spełniania wymogów przez instalacje objęte wnioskiem derogacyjnym

We wniosku derogacyjnym ujęto 50 instalacji, które jeszcze nie funkcjonują, kwalifikując je jako instalacje, w przypadku których proces inwestycyjny faktycznie wszczęto do 31 grudnia 2008 r.

W tym wniosku nie przedstawiono jednak dowodów na to, iż wymóg faktycznego wszczęcia procesu inwestycyjnego został w przypadku tych instalacji spełniony. W szczególności kolumna „Installations with physically initiated investment process” w załączniku 1d do wniosku, tabela 4. „Installations” nie zawiera żadnych informacji.⁸

Tym samym, wnioskodawca uchybił wymaganiom określonym w Wytycznych Komisji w zakresie nieobowiązkowego stosowania art.10c dyrektywy 2003/87/WE, według których:

„W świetle powyższego należy uznać, że proces inwestycyjny faktycznie wszczęto najpóźniej w dniu 31 grudnia 2008 r., jeżeli można wykazać, że na decyzję o inwestycji nie miała wpływu opcja przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji. W tym celu państwa członkowskie mogłyby dostarczyć dowody na to, że:

— rozpoczęto faktycznie prace budowlane w terenie i były one widoczne najpóźniej w dniu 31 grudnia 2008 r., lub

— najpóźniej w dniu 31 grudnia 2008 r. podpisano kontrakt na budowę przedmiotowej elektrowni między inwestorem (często operatorem zakładu) a przedsiębiorstwem odpowiedzialnym za prace budowlane.

Komisja rozumie, że w danym kontekście prace budowlane, które faktycznie rozpoczęto, mogły obejmować prace przygotowawcze do budowy przedmiotowej elektrowni, ale w każdym przypadku zostały podjęte na podstawie wyraźnego zezwolenia stosownego organu krajowego, jeżeli jest ono niezbędne. Państwa członkowskie powinny przedłożyć stosowny dokument zatwierdzający, który powinien posiadać materialny status prawny zgodnie z prawem krajowym lub unijnym. Przy braku wymogu wyraźnego zezwolenia na prace przygotowawcze, niezbędne byłoby przedstawienie innych dowodów pozwalających na ustalenie, że faktycznie rozpoczęto prace budowlane.”⁹

Faktyczne wszczęcie procesu inwestycyjnego, zgodnie z przepisami prawa polskiego, możliwe jest wyłącznie na podstawie ostatecznej decyzji o pozwoleniu na budowę.

Tymczasem z publicznie dostępnych wykazów informacji o środowisku wynika, że kilkanaście instalacji, ubiegających się we wniosku derogacyjnym o przyznanie bezpłatnych uprawnień, nie otrzymało

⁸ Zob. http://www.mos.gov.pl/konsultacje_wniosek_bezplatne_uprawnienia_do_emisji/

⁹ Komunikat Komisji, Wytyczne w zakresie nieobowiązkowego stosowania art. 10c dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. C 99/9 z 31.3.2011), pkt 15.

pozwolenia na budowę przed 31 grudnia 2008 r. Tym samym instalacje te nie są uprawnione do otrzymania bezpłatnych uprawnień do emisji.

Fot. 1. Teren „**faktycznie wszczętego procesu inwestycyjnego**” budowy elektrowni węglowej w Rajkowach koło Pelplina (Elektrownia „Północ”). Fotografia z dnia 20 maja 2011r.

W związku z powyższym instalacje określane jako te, w przypadku których proces inwestycyjny faktycznie wszczęto przed dniem 31 grudnia 2008 r, powinny zostać usunięte z wniosku derogacyjnego, o ile nie ma niepodważalnych dowodów na wszczęcie ich procesu inwestycyjnego, w tym uzyskania przez inwestora ostatecznego pozwolenia na budowę, przed tą datą.

4. Uwagi dotyczące inwestycji w energetykę ujętych w krajowym planie inwestycyjnym

W krajowym planie inwestycyjnym ujętych jest m.in. kilkanaście inwestycji w nowe bloki węglowe oraz inwestycje w bloki jądrowe. W planie tym znajdują się także ponadto inwestycje w modernizację bloków węglowych, inwestycje w sieci, w bloki gazowo-parowe, bloki gazowe i bloki opalane biomasą, w tym w szczególności bloki współspalania biomasy i węgla. W planie nie znalazły się jednak inwestycje w instalacje pozyskujące energię z wiatru, wody, słońca czy wód geotermalnych.

Należy zauważyć, iż inwestycje w bloki jądrowe są ujęte krajowym planie inwestycyjnym jako zaplanowane do zrealizowania po roku 2020. W związku z tym nie kwalifikują się do ujęcia ich jako inwestycje kompensacyjne w okresie obowiązywania derogacji, tj. w latach 2013-2020.

Krajowy plan inwestycyjny, po jego przyjęciu przez Radę Ministrów i zaakceptowaniu przez Komisję Europejską, stanie się dokumentem prawnie wiążącym zarówno dla inwestorów (którzy pod groźbą odstraszcających kar pieniężnych będą musieli zrealizować inwestycje kompensacyjne), jak i dla Polski, która będzie zobowiązana do składania Komisji Europejskiej sprawozdań z realizacji planu.¹⁰

W związku z powyższym postulujemy zwiększenie w krajowym planie inwestycyjnym liczby inwestycji prowadzących do dywersyfikacji źródeł energii i zmniejszaniu emisji gazów cieplarnianych tj. umieszczenie w nim znaczącej liczby inwestycji w odnawialne źródła energii (nie tylko inwestycji w pozyskiwanie energii z biomasy). Jednocześnie sprzeciwiamy się ujmowaniu w krajowym planie inwestycyjnym nowych bloków węglowych i bloków atomowych.

5. Uwagi proceduralne

Według art. 10c ust. 1 i ust. 5 dyrektywy ETS wniosek derogacyjny zawiera m.in. „*krajowy plan przewidujący inwestycje w zakresie modernizacji i poprawy infrastruktury oraz czystych technologii*”. Według Komisji Europejskiej „*Na podstawie przepisów dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko państwa członkowskie powinny sprawdzić, czy wymagana jest ocen oddziaływania na środowisko planu krajowego*”.¹¹

Załącznik c) wniosku derogacyjnego zatytułowany „*wykaz inwestycji w planie, o którym mowa w ust. 1 dyrektywy*” stanowi w istocie „*krajowy plan, o którym mowa w ust. 1 akapit drugi*”. (art. 10c ust. 5 lit. c dyrektywy ETS).

Przedmiotowy krajowy plan inwestycyjny podlega pod wymagania przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wymaganej przez dyrektywę 2001/42/WE¹² oraz przez ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.¹³

Krajowy plan inwestycyjny podlega pod obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 4 dyrektywy 2001/42/WE, gdyż spełnia wymagania określone w art. 2 tej dyrektywy, wg którego „*plany i programy*” podlegające pod strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko to „*plany i programy, w tym współfinansowane przez Wspólnotę Europejską, jak również wszelkie ich modyfikacje: - przygotowywane lub przyjmowane przez organ na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym lub przygotowywane przez organ do przyjęcia za pośrednictwem procedury ustawodawczej przez parlament lub rząd, i – wymagane przez przepisy ustawowe, wykonawcze lub administracyjne.*”

¹⁰ Art.10c ust. 1 akapit 2 i ust. 4 dyrektywy ETS, Pkt 61-64 Komunikat Komisji, Wytyczne w zakresie nieobowiązkowego stosowania art. 10c dyrektywy 2003/87/WE

¹¹ Komunikat Komisji, Wytyczne w zakresie nieobowiązkowego stosowania art. 10c dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. C 99/9 z 31.3.2011), pkt 26 i pkt 60.

¹² Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197/30 z 21.7.2001).

¹³ Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, ze zm., dalej – „ustawa OoŚ”.

Krajowy plan inwestycyjny podlega pod obowiązek przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, określonej w przepisach prawa polskiego, gdyż – zgodnie z art. 46 ustawy OOS *„Przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty: (...) 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, (...) opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;”*. Nie ulega wątpliwości, iż „krajowy plan inwestycyjny” jest planem w dziedzinie energetyki, który wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko, takich jak np. budowa elektrowni węglowych, elektrowni jądrowych czy sieci energetycznych.¹⁴ Przyjęcie krajowego planu, którego integralnym elementem jest lista inwestycji, spowoduje, iż realizacja tych przedsięwzięć stanie się obowiązkiem zarówno inwestorów jak i państwa polskiego, gdyż zgodnie z art. 10c ust. 1 akapit 2 dyrektywy ETS *„Dane państwo członkowskie co roku przedkłada Komisji sprawozdanie dotyczące inwestycji w zakresie poprawy infrastruktury i czystych technologii”*. Zgodnie zaś z art. 10c ust. 4 *„Każde państwo członkowskie, stosując niniejszy artykuł, wymaga od korzystających z niniejszych zapisów wytwórców energii elektrycznej i operatorów sieci składania co 12 miesięcy sprawozdania z inwestycji, o których mowa w krajowym planie. Państwa członkowskie składają Komisji sprawozdania w tej sprawie i podają je do publicznej wiadomości.”* W konsekwencji, przyjęcie krajowego planu „wyznaczy ramy” dla realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Podsumowując, z przepisów prawa europejskiego i polskiego wynika obowiązek poddania krajowego planu inwestycyjnego pod procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, należy m.in.:

- zgodnie z art. 51 ustawy OOS – sporządzić prognozę oddziaływania na środowisko projektu krajowego planu inwestycyjnego, która zawiera m.in. przewidywane znaczące oddziaływania planu, w tym także oddziaływania na klimat i na obszary Natura 2000;
- zgodnie z art. 53 ustawy OOS – uzgodnić z właściwymi organami projekt krajowego planu inwestycyjnego;
- zgodnie z art. 54 ustawy OOS – poddać projekt krajowego planu inwestycyjnego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko opiniowaniu przez właściwe organy oraz zapewnić udział społeczeństwa w odniesieniu do tegoż planu wraz z prognozą.

W związku z powyższym wyrażamy postulat zastosowania obowiązujących przepisów prawa i poddania krajowego planu inwestycyjnego procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

---

¹⁴ Zob. http://www.mos.gov.pl/konsultacje_wniosok_bezplatne_uprawnienia_do_emisji/, Tabela 9. "Investments".

Stanowisko podpisały następujące organizacje skupione w Koalicji Klimatycznej:

Fundacja Aeris Futuro,
Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii,
Fundacja Ekologiczna Arka,
Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej Zielona Akcja,
Fundacja EkoRozwoju FER,
Fundacja GAP Polska,
Fundacja Greenpeace Polska,
Instytut na rzecz Ekorozwoju,
Liga Ochrony Przyrody,
Polski Klub Ekologiczny Okręg Dolnośląski,
Polski Klub Ekologiczny Okręg Górnośląski,
Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki,
Polski Klub Ekologiczny Okręg Świętokrzyski,
Polski Klub Ekologiczny Okręg Wschodnio-Pomorski,
Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA,
Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Klub Gaja,
Społeczny Instytut Ekologiczny,
WWF Polska,
Zielone Mazowsze,
Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć.

Oraz następujące organizacje spoza Koalicji Klimatycznej:

CEE Bankwatch Network,
Fundacja Bellona Polska,
Fundacja ClientEarth Poland,
Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot,
Towarzystwo na Rzecz Ziemi.

